

MINISTER
PRACY I POLITYKI SPOŁECZNEJ

Anna Kalata

DUS - 07- 765-WB/06

BIURO MARSZAŁKA SENATU

BPS

wpłynęło dn. 19.01.07

nr 493 podpis

Warszawa, dnia 17.01.07

BIURO MARSZAŁKA SENATU
Biuro Prac Senatorskich

wpłynęło dn. 22.01.07

nr 687 podpis Olawar

Pan
Bogdan Borusewicz

Marszałek Senatu RP

Szanowny Panie Marszałku

W związku z przekazanymi przez Pana Marszałka przy piśmie z dnia 20 grudnia 2006 r., znak: BPS/DSK-043-797/06, dwoma oświadczeniami senatora Antoniego Motyczki dotyczącymi nowelizacji ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych – pozwolę sobie przedstawić, co następuje :

W dniu 14 grudnia 2006 r. Sejm uchwalił ustawę zmieniającą ustawę z dnia 1 lipca 2005r. o zmianie ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych oraz ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych.

Wspomniana ustawa z dnia 14 grudnia 2006 r. została opublikowana w Dzienniku Ustaw z 2006 r. pod Nr 251, poz.1846 i weszła w życie z dniem 31 grudnia 2006 r.

Na skutek wspomnianej decyzji Sejmu nastąpiło przesunięcie na dzień 1 lipca 2007 r., terminu wejścia w życie przepisów nakładających na osoby mające ustalone prawo do renty prowadzące działalność gospodarczą, obowiązku opłacania składek na ubezpieczenia społeczne. W praktyce oznacza to, że renciści prowadzący działalność gospodarczą - do końca czerwca 2007 r. - nadal będą podlegali tylko obowiązkowemu ubezpieczeniu zdrowotnemu, natomiast do ubezpieczeń społecznych będą mogli przystąpić dobrowolnie.

Niezależnie od powyższego, zgodnie z wcześniejszymi deklaracjami i zapowiedziami, Ministerstwo Pracy i Polityki Społecznej opracowało propozycje nowych rozwiązań przewidujących refundację (ze środków Państwowego Funduszu Rehabilitacji Osób Niepełnosprawnych) - opłacanych przez osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą, składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe – do wysokości odpowiadającej wysokości składek, których podstawą wymiaru jest kwota stanowiąca 60 % przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w poprzednim kwartale. Jest to minimalna podstawa wymiaru składek dla osób prowadzących pozarolniczą działalność gospodarczą, określona przepisami ustawy z dnia 13 października 1998r. o systemie ubezpieczeń społecznych (Dz.U. Nr 137, poz.887 z późn.zm.). Projekt przewidujący wspomnianą refundację ze środków PFRON składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe opłacanych przez osoby niepełnosprawne prowadzące działalność gospodarczą - w formie autopoprawki do *Rządowego projektu ustawy o zmianie ustawy o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych oraz o zmianie niektórych innych ustaw* (druk nr 781) został przekazany przez Prezesa Rady Ministrów do Marszałka Sejmu w dniu 6 grudnia 2006 r. i został oznaczony jako druk sejmowy nr 781-a.

Funkcjonujący w Polsce do końca 1998r. system ubezpieczenia społecznego nie obejmował żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych. Ta kategoria osób była objęta odrębnym systemem zaopatrzeniowym, w którym świadczenia emerytalno-rentowe wypłacane są ze środków budżetu państwa, bez obowiązku opłacania składek. Obowiązujący od 1999 r. system ubezpieczeń społecznych objął także żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy służb mundurowych, którzy wstąpili do służby po dniu 1 stycznia 1999 r., tj. po dniu wejścia w życie ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. z 2004 r. Nr 39, poz. 353 ze zm.). Tym osobom miało przysługiwać prawo do emerytury lub renty na tych samych zasadach, jakie określono dla ogółu osób objętych ubezpieczeniami społecznymi. Reforma systemu ubezpieczeń społecznych miała bowiem doprowadzić do zlikwidowania w przyszłości odrębnego systemu świadczeń dla funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych.

Tak więc jedynie żołnierze zawodowi i funkcjonariusze służb mundurowych, którzy wstąpili do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r., mieli zachować prawo do emerytury lub renty na zasadach określonych w ustawach:

- z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004r. Nr 8, poz. 67 ze zmian.) , oraz
- z dnia 18 lutego 1994 r. o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej oraz ich (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 67 ze zmian.).

Ten stan prawny uległ zmianie z dniem 1 października 2003 r., w związku z wejściem w życie ustawy z dnia 23 lipca 2003 r. o zmianie ustawy o systemie ubezpieczeń społecznych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. Nr 166, poz.1609 ze zmian.). Ustawa ta przywróciła system zaopatrzeniowy dla wszystkich żołnierzy zawodowych i funkcjonariuszy tzw. służb mundurowych, bez względu na datę wstąpienia po raz pierwszy do zawodowej służby. Żołnierze zawodowi i funkcjonariusze, którzy wstąpili do służby po raz pierwszy po dniu 1 stycznia 1999 r. zostali wyłączeni z systemu ubezpieczeń społecznych i objęci zaopatrzeniowym systemem emerytalnym, w którym emerytura przysługuje bez względu na wiek po 15 latach służby, a świadczenia finansowane są przez budżet państwa bez obowiązku opłacania składek. Nie zmieniono przepisu, że emerytura wojskowa i policyjna przysługuje bez względu na wiek, pod warunkiem posiadania co najmniej 15 lat zawodowej służby oraz, że jej podstawę wymiaru stanowi uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku. Jednocześnie zmieniono zasady przyznawania emerytury wojskowej i policyjnej (na wniosek, a nie jak wcześniej - z urzędu) oraz jej obliczania, uzależniając sposób ustalania wysokości emerytury od daty wstąpienia do zawodowej służby. Dla osób, które po raz pierwszy wstąpiły do służby przed dniem 2 stycznia 1999 r. utrzymano obowiązujące do dnia 30 września 2003 r. zasady obliczania emerytury wojskowej i policyjnej. Oznacza to, że przy obliczaniu emerytury dla takiej osoby, uwzględnia się nie tylko okresy zawodowej służby, ale również okresy „cywilnej” pracy objętej obowiązkiem ubezpieczenia społecznego, a więc okresy zatrudnienia (ubezpieczenia) oraz pozostałe okresy składkowe i nieskładkowe (poprzedzające służbę) wymienione w ustawie o emeryturach i rentach z FUS.

Podstawę wymiaru emerytury wojskowej i policyjnej stanowi uposażenie należne w ostatnim miesiącu pełnienia zawodowej służby. Zgodnie z art. 15 ustawy z dnia 10 grudnia 1993 r. o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz ich rodzin (Dz. U. z 2004 r. Nr 8, poz. 66 ze zmian.) emerytura dla żołnierza, który pozostawał w służbie przed dniem 2 stycznia 1999 r., wynosi 40 % podstawy jej wymiaru za 15 lat służby wojskowej i wzrasta o :

- 1) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy dalszy rok tej służby;
- 2) 2,6 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych poprzedzających służbę, nie więcej jednak niż za trzy lata tych okresów;
- 3) 1,3 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów składkowych ponad trzyletni okres składkowy, o których mowa w pkt 2;
- 4) 0,7 % podstawy wymiaru - za każdy rok okresów nieskładkowych poprzedzających służbę.

Tak obliczoną emeryturę wojskową podwyższa się dodatkowo o odpowiedni procent (1% lub 2% podstawy wymiaru) za każdy rok służby (z uwzględnieniem pełnych miesięcy) w warunkach szczególnie zagrażających życiu i zdrowiu (np. za każdy rok służby pełnionej bezpośrednio w składzie personelu latającego na samolotach, w składzie załóg okrętów podwodnych, w charakterze nurków i płetwonurków, w służbie wywiadowczej za granicą, w charakterze skoczków spadochronowych i saperów). Podwyższa się ją też o 0,5% podstawy wymiaru za każdy rozpoczęty miesiąc pełnienia służby na froncie w czasie wojny lub w strefie działań wojennych, a jeżeli w wysłudze emerytalnej są również okresy służby uwzględniane przy ustalaniu prawa do emerytury policyjnej, to za te okresy emeryturę wojskową podwyższa się na zasadach przewidzianych w przepisach o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej. Osobie uprawnionej do emerytury wojskowej, obliczonej na podstawie art. 15, dolicza się na jej wniosek do wysługi emerytalnej - na zasadach określonych w art. 14 ww. ustawy - także okresy zatrudnienia przed dniem 1 stycznia 1999 r. i okresy opłacania składek na ubezpieczenia emerytalne i rentowe po 31 grudnia 1998 r., przypadające po zwolnieniu ze służby i przejściu na emeryturę.

Emeryt wojskowy, który podjął zatrudnienie lub inną pracę, z tytułu której podlegał ubezpieczeniu społecznemu, ma zatem okres tego ubezpieczenia uwzględniany w wysokości emerytury wojskowej, mimo że nie jest to okres zawodowej służby. Jak z tego wynika, w wymiarze emerytury wojskowej są uwzględniane nie tylko okresy zawodowej służby ale także okresy składkowe i nieskładkowe wymienione w ustawie o emeryturach i rentach z Funduszu ubezpieczeń Społecznych. Okresy składkowe poprzedzające okres służby są liczone po 2,6 % podstawy wymiaru, a więc znacznie korzystniej niż w systemie ubezpieczeń społecznych. Analogiczne regulacje obowiązują w przypadku emerytury policyjnej. Każdy system zabezpieczenia emerytalnego określa minimalną kwotę emerytury i maksymalną wysokość świadczenia, która nie może być przekroczona, chociażby miało to oznaczać, że nie wszystkie udowodnione okresy będą uwzględnione w wymiarze świadczenia. Maksymalna wysokość emerytury wojskowej lub policyjnej wynosi 75% podstawy wymiaru, czyli kwoty ostatniego uposażenia. Ponadto emeryturę wojskową podwyższa się o 15 % podstawy wymiaru, jeżeli emeryt jest inwalidą w związku ze służbą. Emerytura podlega waloryzacji na zasadach określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Przepisy określające maksymalną wysokość emerytury wojskowej (policyjnej) stosuje się również do osób, które po raz pierwszy wstąpiły do zawodowej służby wojskowej po dniu 1 stycznia 1999 r. Sytuacja tych osób jest jednak inna, ponieważ zgodnie z przepisami art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym żołnierzy zawodowych oraz art. 15a ustawy o zaopatrzeniu emerytalnym funkcjonariuszy Policji, Agencji Bezpieczeństwa Wewnętrznego, Agencji Wywiadu, Straży Granicznej, Biura Ochrony Rządu, Państwowej Straży Pożarnej i Służby Więziennej - w wymiarze emerytury wojskowej lub policyjnej przyznawanej takiej osobie, uwzględniane są wyłącznie okresy służby. Podstawę wymiaru emerytury stanowi uposażenie należne funkcjonariuszowi na ostatnio zajmowanym stanowisku. Jeżeli żołnierz zawodowy, który uzyskał prawo do emerytury wojskowej bez względu na wiek, obliczonej na podstawie art. 15a (a więc wyłącznie za okresy służby) ma także okresy zatrudnienia (ubezpieczenia), ma z tego tytułu prawo do drugiej emerytury, która zostanie mu przyznana po osiągnięciu wieku emerytalnego (65 lat – mężczyzna, 60 lat – kobieta) na zasadach i w wysokości określonych w ustawie o emeryturach i rentach z FUS. Z kolei ta emerytura zostanie obliczona wyłącznie za okresy zatrudnienia (ubezpieczenia).

W opisanym przypadku wypłacane będą obie należne emerytury, ponieważ emerytura z FUS zostanie obliczona tylko za „cywilne” okresy ubezpieczenia, zaś emerytura „mundurowa” tylko za okresy zawodowej służby. Jak z powyższego wynika, objęcie obowiązkiem ubezpieczenia emerytalnego każdego pracownika, niezależnie od tego czy jest emerytem oraz z jakiego systemu emerytura ta przysługuje – zaopatrzeniowego czy też ubezpieczeniowego – jest racjonalnie uzasadnione nie tylko z punktu widzenia równości szans na rynku pracy ale także ze względu na rozwiązania przyjęte w systemach zabezpieczenia emerytalnego.

Uważam zatem, że nie należy zmieniać stanu prawnego obowiązującego w tym zakresie.

MINISTER PRACY
I POLITYKI SPOŁECZNEJ
Anna Kalata
